

Plenum

Onsdag 18.9.2024 kl. 14.00—19.09

2. Statsministerns upplysning om den fleråriga planen för statlig forsknings- och utvecklingsfinansiering

Statsministerns upplysning SU 2/2024 rd

Debatt

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 2 på dagordningen är statsministerns upplysning om den fleråriga planen för statlig forsknings- och utvecklingsfinansiering.

Efter statsminister Petteri Orpos tio minuter långa anförande ger jag ordet för repliker enligt eget övernående. Ledamöterna kan anmäla sig för repliker genom att trycka på knapp V. För debatten reserveras ungefär en och en halv timme. — Statsminister Orpo, varsågod.

Debatt

14.00 Pääministeri Petteri Orpo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomen menestys nojaa kasvuun. Ilman kasvua ei synny työtä ja työpaikkoja, joita Suomi kipeästi kaipaa. Ilman työtä ja verotuloja emme voi huolehtia hyvinvointiyhteiskunnan palveluista: hoivasta ja hoidosta, koulutuksesta ja turvallisuudesta.

No, kasvu ei synny itsestään. Se syntyy uudesta tutkimustiedosta, osaavien ja ajattelevien ihmisten yhteistyöstä tai uusista keksinnöistä. Kasvu tarvitsee hedelmällisen maaperän, jossa uudet ajatukset saavat tilaa ja keksinnöt voivat syntyä.

Hallituksen politiikka on talousvastuun, kasvun ja kilpailukyvyn politiikkaa. Tiukassakin taloustilanteessa pidämme kiinni lupauksestamme: me panostamme osaamiseen, tutkimukseen ja innovaatioihin. Suomalaisessa tutkimus- ja innovaatiopolitiikassa on tehty merkittäviä ratkaisuja viime vuosina. Yksi merkittävimmistä on ollut, että kaikki eduskuntaryhmät ovat sitoutuneet tutkimus- ja kehittämismenojen neljän prosentin tavoitteeseen. Kiitän puolueita tästä tärkeästä sitoumuksesta. Parlamentaarinen tk-työ asetti lähtökohdat myös nyt tehtävälle tutkimus- ja kehityspolitiikalle.

Hallitus toteuttaa valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen kasvattamista tavalla, jolla neljän prosentin tavoitteeseen päästään parlamentaarisen sovun ja tk-rahoituslain reunaeh-tojen mukaisesti. Hallituksen ensimmäisen vuoden aikana olemme tehneet uusia rahoitus-päätöksiä jo yli puolen miljardin euron edestä. Pelkästään ensi vuonna rahoitus kasvaa 280 miljoonalla. Tämä on arvovalinta. Teemme historiallisia investointeja tutkijakoulutukseen, huipputason perustutkimukseen, uusiin tutkimusinfrastruktuureihin, lääketieteen kliiniseen tutkimukseen, metsätalouteen ja moniin, moniin muihin Suomen kasvun, hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn kannalta tärkeisiin kohteisiin.

Tänään käsiteltävässä tk-rahoituksen monivuotisessa suunnitelmassa on asetettu strategiset suuntaviivat tulevien vuosien politiikalle ja määritetty rahoituksen käytön peruslin-

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

jat. Tk-rahoitusta on kohdennettava niin, että sillä saavutetaan tavoitellut positiiviset vaikutukset osaamiseen, tuottavuuteen ja kilpailukykyyn. Yksityisiä ja julkisia toimijoita on saatava ennakkoluulottomaan yhteistyöhön. Julkisen rahoituksen on vivutettava liikkeelle yksityisiä investointeja, sillä jotta neljän prosentin tavoite voidaan saavuttaa, on yksityisen sektorin investoitava tuplata valtioön nähden.

Tk-rahoituksella on saatava aikaan tuloksia. Rahoitusta kohdistetaan tiukoin kriteerein ja vaikuttaviin kohteisiin. Painopiste on kilpailussa rahoituksessa. Se tarkoittaa, että saadaksesen rahoitusta täytyy jo hakuvaiheessa osoittaa toiminnan korkeaa tasoa ja vaikuttavuutta. Tk-rahoituslain mukaisesti rahoituksen käyttöä seurataan ja sen on mentävä lyhentämättömänä siihen, mihin se on tarkoitettu. Emme voi rahoittaa sellaista, mitä tehtäisiin jo muutenkin.

Arvoisa puhemies! Finland är ett litet land med en åldrande befolkning. Vi har inte obegränsade möjligheter till framgång. Den ökande FoU-finansieringen är dock ett löfte om att vi i detta land stöder kreativitet, spetskompetens, uppfinningsrikedom och företagsamhet.

Vapaa tiede on siitä äärettömän hieno asia, että me emme tänään vielä tiedä, mihin kaikkeen ihmiskuntana kykenemme vuosikymmenen päästä. Tieteen avulla ratkaisemme maailman viheliäisiä ongelmia ilmastonmuutoksesta globaaleihin pandemioihin. Uudet tiedelähtöiset keksinnöt muuttuvat parhaimmillaan maailmaa muuttaviksi kaupallisiksi innovaatioiksi ja vahvistavat yhteiskuntamme rahoitus pohjaa samalla. Siksi pidän erittäin tärkeänä sitä, että elinkeinoelämä on niin vahvasti sitoutunut parlamentaarisesti sovittuihin tavoitteisiin. Teknologiateollisuuden 57 jäsenyritystä sitoutui lisäämään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostuksiaan Suomessa. Uutta rahaa on siis liikkeellä paljon, ja eri kokoisten yritysten on syytä myöskin hakea sitä aktiivisesti. Hyville ideoille on nyt kysyntää ja tilausta.

Tuoreen Sitran yrityskyselyn mukaan tk-lisärahoitus kannustaa lisäämään merkittävästi tutkimus- ja kehityspanoksia erityisesti pienissä yrityksissä. Myös voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset ilmoittivat keskimääräistä useammin, että lisärahoitus kannustaa kasvattamaan heidän omia tk-panoksiaan. Nämä viestit ovat erittäin rohkaisevia.

Puhemies! Tänään käsiteltävässä tutkimus- ja kehittämisrahoituksen monivuotisessa suunnitelmassa linjataan, että rahoituksella tuetaan yritysten ja tutkimusorganisaatioiden kunnianhimoisen tk-toiminnan lisäämistä, tk-osaamisen vahvistumista ja tk-osaajien määrän kasvua ja kansainvälistä tk-yhteistyötä. [Oikealta: Viisasta!] Suunnitelmassa on myös tunnistettu kohtia, joissa emme ole vielä riittävän hyviä. Niitäkin siis on.

Yritysten tk-toiminta on vielä keskittynyt aivan liian harvoille. Myöskin yhteistyö yritysten ja esimerkiksi korkeakoulujen välillä on liian vähäistä ja liian kapea-alaista. Yritykset panostavat liian vähän täysin uusien ja markkinoita muuttavien innovaatioiden kehittämiseen. Jotta nämä luvut saadaan kasvuun, tarvitaan yritysten, korkeakoulujen ja tutkimusorganisaatioiden yhteisponnistuksia.

Budjettiriihessä päätimme uudesta rahoituksesta, jonka tavoitteena on lisätä yritys yhteistyötä hyvinvointialueiden ja yliopistosairaaloiden tk-toiminnassa. [Oikealta: Hyvä niin!] Tämä on vain yksi esimerkki siitä, kuinka voimme saavuttaa keksintöjen ja tutkimuksen avulla korkeampaa tuottavuutta ja tässä tapauksessa myös parempaa terveydenhoitoa.

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

Tutkimus- ja kehitystoiminnan vahvistaminen on myös huoltovarmuuskysymys. Geopoliittiset jännitteet ja kiristynvä kilpailu kriittisissä teknologioissa tarkoittavat, että puolustus- ja turvallisuussektorin tk-toiminnan vahvistamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. [Oikealta: Oikein!]

Hallitus on tehnyt merkittäviä valintoja siinä, että panostamme aikamme merkittävimpiin teknologioihin, kuten kvanttitekologiaan, suurteholaskentaan, tekoälyyn ja mikroelektroniikkaan. Suomi on näillä aloilla globaalisti kokoaan paljon suurempi maa. Meidän osaamista arvostetaan maailmalla. Tartutaan tähän.

Puhemies! Rahoituksen kasvattaminen ei ole itseisarvo — vaan se, mitä sillä rahalla saadaan aikaiseksi. Pelkkä poliittinen tahto ja valtion rahoituspäätökset eivät riitä. Nyt on se kuuluisa näytön paikka. Yksityiset investoinnit on saatava liikkeelle, ja jo rahoitettujen hankkeiden on osoitettava vaikuttavuutensa. Tohtorit on koulutettava, ja supertietokone Lumi Kajaanissa on päivitettävä. Kasvatat myöntövaltuudet Suomen Akatemiassa ja Business Finlandissa on saatava täysimääräisesti tehokkaaseen ja laadukkaaseen käyttöön.

Me teemme nämä investoinnit, jotta taloutemme olisi pitkällä aikavälillä kestävällä pohjalla ja jotta suomalaisilla olisi hyvinvoinnin edellytykset myöskin tulevaisuudessa. Me teemme työtä, jotta vientimme vetäisi ja olisimme paremmassa turvassa.

Finland är fortfarande känt ute i världens som ett toppland för kompetens och utbildning. Jag vill tro på att våra företag och offentliga forskningsorganisationer har ännu större potential att klara sig inte bara i hemlandet utan också i den internationella konkurrensen.

Arvoisa puhemies! Hallitus panostaa tällä vaalikaudella tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatioihin yhteensä miljardi euroa. Tk-politiikka on vaikuttavaa ja vastuullista kasvupoliittikkaa — siis sitä, mitä monet ovat tässä salissa peräänkuuluttaneet aivan oikein. Me teemme määrätietoisesti toimia, jotta talous Suomessa kääntyisi kasvuun, yritykset menestyisivät ja tutkijamme pääsisivät maailman kirkkaimpaan kärkeen. Siihen suunnitelmallinen ja vaikuttava tk-toiminta on välttämätön avain.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset pääministerille. — Nyt siis pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua keskusteluun, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. Puheenvuorot ovat minuutin mittaisia. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

14.10 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos pääministerille tästä ilmoituksesta ja että saamme tästä tärkeästä aiheesta keskustella.

Tki-rahoituksen pitkäjänteisyyshän on aivan olennaista, ja edellisen hallituksen aikana sovittiin parlamentaarisesti yhdessä, että tki-rahoitusta lähdetään voimallisesti nostamaan niin, että päästään tähän neljän prosentin tavoitteeseen. Suomi on aina pärjännyt osaamisella, ja siihen meidän on tulevaisuudessakin luotettava ja kaikki paukut myös laitettava.

Haluaisin korostaa tämän tki:n yhteydessä myös tätä puolta, joka usein unohtuu, että on myös huolehdittava siitä, että myös meidän yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen perusrahoitus on vahvoissa kantimissa, koska siellä syntyy se osaaminen, siellä syntyvät ne osaajat.

Toinen, mistä pitää erityisesti pitää huolta, on se, että meillä on myös osaajia, koska me emme omin voimin tule Suomessa pärjäämään. Siitä syystä Suomen kansainvälinen houkuttelevuus on tärkeää ja siihen pitää myös satsata, että me saamme tänne kansainvälisiä

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

osaajia, jotka myös tuovat [Puhemies koputtaa] paljon sellaista, mitä me emme yksin pysty saamaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Puisto.

14.11 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, puhemies! Tämä tutkimus- ja kehitysinnovaatiokeskustelu on mitä ajankohtaisinta nyt eikä vähiten sen takia, että nyt tapahtuu paljon ja nopeasti useillakin erilaisilla murrosalueilla teknologiassa. Mainittiin avauspuheenvuorossa muun muassa tekoäly ja kvantti, ja vaikka Euroopassa on paljonkin huolta siitä, että me ollaan jääty jälkeen — syystäkin, on ollut huolta esimerkiksi Kiinasta ja Yhdysvalloista — niin on jo melkein kohtalon oikku, että Suomessa meillä on hyvinkin vahvoja karkiosaamisia näillä aloilla. Me ollaan tehty esimerkiksi kylmäfysiikassa vuosikymmeniä, puolijohdeteknologiassa, erilaisissa pinnoitteissa, fotonikassa, merkittävää tutkimusta, ja nyt sitten monilla eri alueilla tämän tulokset näkyvät. On paljon muutakin, esimerkiksi lääketieteellisen tekniikan, kuvantamisen, menetelmät, jotka joskus vähän unohtuivatkin tästä keskustelusta.

On hyvä, että tämä rahoitus on saatu pitkäjänteisesti nyt sovittua, ja nyt on aika kiinnittää entistä vahvemmin huomiota siihen, että on strategista otetta. Sen takia kysyn pääministeriltä: Mitä tutkimus- ja innovaationeuvostolle kuuluu? Mitä siellä on agendalla näinä kuukausina?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lintilä.

14.12 Mika Lintilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eilen tässä salissa käytiin keskustelu tekoälystä, ja tämä on oikeastaan jatkumoa siihen, koska nämä menevät hyvin paljon käsi kädessä. Meidän Suomen haaste on tuottavuuden kasvattaminen niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla.

Sinällänsä tähän on jatkumoa viime kaudella liikkeelle laitettuun tki-panostuksen neljään prosenttiin nostamiseen. Tärkeää nyt on tietysti se, että julkinen puoli hoitaa oman tehtävänsä, mutta sen pitäisi myös rohkaista yksityistä puolta sitten rahoitukseen mukaan.

Se, mikä tässä on selkeästi nyt nousemassa suurimmaksi ongelmaksi, on meillä tk-osaajien pula. Me emme ole saaneet siinä määrin osaajia, ja se ongelma tulee vielä entisestään korostumaan. Elinikäisen oppimisen kautta ei ehkä tällä hetkellä tietyistä leikkauksista johtuen saada sitä osaamista, mitä me tarvitaan.

Toisaalta me voidaan kysyä myös sitä, ovatko tki-panostukset menneet oikeisiin kohtiin. Meidän pitäisi pystyä valitsemaan niitä kohtia, joissa me pystytään ylittämään kuolemankuilu ja tekemään niitä merkittäviä panostuksia, joilla on tämän maan bkt:n kasvuun todellista merkitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Talvitie.

14.14 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi menestyy vain osaamisella ja innovaatioilla, ja siinä tutkimuksella ja tieteellä on aivan ratkaiseva merkitys. Se on myös polku sille, millä me saamme lisää työpaikkoja, lisää vientieuroja ja veroeuroja. Samalla se on myös keino uudistaa meidän yhteiskuntaa ja ennen kaikkea luoda ja tukea ihmisen hyvinvointia.

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

On hienoa, että me suunnataan vähäisestä taloudellisesta liikkumavarasta tutkimukseen ja kehitykseen niin merkittävä panostus. Olin viime kaudella molemmissa näissä parlamentaarisisissa tki-työryhmissä ja nyt toimin parlamentaarisen tki-seurantaryhmän puheenjohtajana. On hienoa, että Orpon hallitus toteuttaa näitten yhteisten linjausten mukaisia miljardipanostuksia tki-rahoitukseen, kuten pääministerikin toi tuossa esiin. Mutta tämän julkisen lisärahoituksen rinnalla yhtä ratkaisevaa on yksityisen tk-toiminnan rahoitus ja siten myöskin riittävän osaajamäärän varmistaminen. Tohtoripilotit ja lisäaloituspaikat ovat tärkeitä, jotta varmistetaan, että yhteiskunta todellakin hyötyy näistä lisäresursseista. Oleellista on myös vahvistaa tk-toimijoiden yhteistyötä ja kotiuttaa EU:n tki-rahoitusta aiempaa paremmin. [Puhemies koputtaa] Nyt on aika tehdä näissä asioissa yhdessä töitä näitten yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

14.15 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedepolitiikka on Suomen tulevaisuuden ytimessä, ja siksi päätimme viime kaudella yhdessä nostaa tki-menot neljään prosenttiin bkt:sta. Parlamentaarinen tki-ryhmä, tai itse asiassa molemmat, joissa olin, kuten edustaja Talvitie, linjasi loppuraportissaan selkeästi, että yliopistojen perusrahoituksen vahvistaminen on tärkeää. Valitettavasti hallituksen suunnitelma ei heijasta tätä yhdessä sovittua linjausta, vaan suunnitelma painottaa liikaa yrityksille suunnattuja tki-tukia ja jättää yliopistojen perusrahoituksen liian vähälle huomiolle. Perusrahoituksen riittävä taso ja vakaus turvaavat tieteellisen toiminnan edellytyksiä, ja tämä on se pohja, jolta myös yritykset voivat aikanaan ammentaa.

Vasemmistoliitto korostaa tieteen ja tutkimuksen riittävän suurta osuutta nousevissa tki-panostuksissa, ja vaadimme suoraan yliopistoille ja korkeakouluille perustutkimukseen kohdistuvan rahoituksen suhteellisen osuuden kasvattamista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

14.16 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Vårt näringsliv och våra företag ska våga lita på att vi skapar en god miljö för dem att verka i och att det lönar sig att vara verksam och investera i Finland. Därför är regeringens satsning en mycket viktig signal. Det är en historisk och nödvändig satsning.

Arvoisa rouva puhemies! Kiitos pääministerille tki-rahoituksesta. Tämä satsaus on erittäin tärkeä.

Sitran kesällä julkaisemassa selvityksessä, jossa Suomen investointikyky verrataan Ruotsiin, todetaan, että Ruotsi on onnistunut suuntaamaan talouden resurssit korkeamman tuottavuuden toimiin ja siellä tehdään paljon aineettomia investointeja. Ruotsissa yritysten tekemien investointien osuus bkt:stä oli keskimäärin 20 prosenttia, kun Suomessa se taas oli 12 prosenttia. Se on suuri ero.

Kun mietimme tuotekehitystä, siihen kuuluu myös markkinoille saattaminen — siinäkin ruotsalaiset ovat todella hyviä. Kysyn, arvoisa pääministeri Orpo, millä tavalla voisimme täällä Suomessa ottaa oppia Ruotsista ja miten varmistamme, että ne uudet toimijat, joilla on bisnesideoita, pystyvät toteuttamaan niitä ja kasvattamaan toimintaansa.

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Poutala.

14.18 Mika Poutala kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin ajan-kohtainen keskustelu eilisen tekoälykeskustelun perään, aivan niin kuin edustaja Lintilä totesi. Kiitos pääministerille vielä hyvästä esittelystä.

Suomalaiset innovaatiot ksytilolista sykemittariin ja tekstiviestistä jäänmurtajiin ovat kukin vuorollaan tuoneet Suomelle vientituloja ja mainetta maailmalla. Myös luovat ideat Suomi-designista Angry Birdsiin ovat tärkeä osa vientiä ja Suomi-kuvaa.

Siinä, missä tieteen tekeminen ja innovaatioiden syntyminen edellyttävät aina luovaa ajattelua, on hyvä, että nyt lausuntokierroksella oleva luonnos kulttuuripoliittiseksi selonteoksi myös huomioi luovien alojen toimijat osana tki-rahoitusta. Myös syksyn budjettiriihen päätös yhdeksän miljoonan euron lisäpanostuksesta luovien alojen tki-toimintaan on askel sitä kohti, että Suomi jatkossakin menestyy luovilla ideoillaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

14.19 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me tarvitsemme Suomeen ehdottomasti lisää kasvua. Olemme vaikeassa taloustilanteessa, ja vain kasvulla tämä maa tästäkin selviää. 90-luvun lamassa maamme oli katkeamaisillaan. Kaikesta jouduttiin leikkaamaan, paitsi panostuksista tieteeseen ja tutkimukseen. Se oli silloin rohkea teko, ja se kantoi hedelmää. Nokia oli tästä yksi merkittävä esimerkki ja veturi, [Aki Lindén: Ja Paavo Lipponen!] ja siitä pääsi Suomi pitkälti hyötymään.

Tällä vuosikymmenellä puolustusteollisuus voisi hyvin olla yksi tällainen tulevaisuuden juttu. Tämä vaatii kuitenkin rohkeita ratkaisuja mutta myös valtion sitoutumista, ja itse asiassa kannustaisin hallitusta olemaan tässä aktiivinen. Vain sillä, että valtio on aktiivinen kumppani ja myös tilaaja puolustusteollisuuden hankkeissa, näihin saadaan merkittävästi lisää työpaikkoja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vähämäki.

14.20 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, kunnioitettu puhemies! Tämä tki-panostushan on eduskunnan yhteinen sopimus, ja valtion osuus siitä on tietty. Valtio tulee panostamaan tulevina vuosina noin 280 miljoonaa vuosittain aina lisää. Mutta totta kai yksityinen puolikin täytyy saada jollain lailla mukaan, ja toivottavasti lähdetään yksityisellä puolella myöskin tukemaan tki-panostuksia voimakkaasti jatkossa.

Jotta saavutettaisiin sitä, mitä tässäkin on aikaisemmissa puheissa esitetty, tuottavuuden kasvua, täytyisi ennen kaikkea pystyä niitä innovaatioita ottamaan yhteiskunnallisesti käyttöön. Ei se vielä, että tutkitaan ja kehitetään, vaan täytyy myös innovoida ja adaptoida niitä käyttöön.

Maaailma juoksee tällä hetkellä todella nopeasti eteenpäin. Vuonna 2018 tulevaisuusvaliokunta teki julkaisun ”Suomen sata uutta mahdollisuutta”. Tunnistettiin liikenteen automatisaatio ja työnteon muuttuminen keskeisiksi asioiksi, mitkä tulevat muuttumaan, ja huomattiin myöskin tekoälyn ja laskentatehon vaikutukset. [Puhemies koputtaa] Nämä tekijät ovat niitä, mitkä ovat tällä hetkellä meidän elämään isosti vaikuttavia tekijöitä, ja uusia tulee jatkuvasti lisää.

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eloranta.

14.21 **Eeva-Johanna Eloranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan yliopistojen perusrahoitus muodostaa vakaan pohjan koko suomalaiselle tieteelle ja tutkimukselle. Ilman perusrahoituksen tason turvaamista ei synny sitä tutkimusta, jota soveltavampi tutkimus, yritysyritystyö ja innovaatiotoiminta voisivat hyödyntää. Tarvitaan rahoitusta, jolla palkataan huippuosajia pysyviin työsuhteisiin, jolla ylläpidetään tutkimusinfrastruktuuria ja jolla yliopistot voivat huolehtia omarahoitusosuuksistaan silloin, kun ulkoisen rahoituksen määrä kasvaa. Riittävä perusrahoitus on todellakin edellytys tki-työn pitkäjänteisyydelle.

T&k-rahoitussuunnitelmassa tämä kaikki sanotaan varsin selvästi, mutta hallitus ei ole vielä kehysneuvotteluissa eikä budjettiriihessään tehnyt asiasta päätöksiä eikä ole ohjannut korkeakoulujen perusrahoitukseen lisäresursseja t&k-lisärahoituksesta. Milloin ja millä tavalla hallitus aikoo tämän hoitaa, sillä on aivan välttämätöntä, että yliopistojen perusrahoitusta parannetaan ja varmistetaan niiden toimintaedellytykset tässä tki-toiminnan tarpeisiin vastaamisessa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

14.23 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Iso kiitos pääministerille ja hallitukselle siitä, että olette edistäneet tätä viime kaudella parlamentaarisesti sovittua tki-nostoa sinne neljään prosenttiin bkt:sta Suomen tasolla, ja uutta rahaa tutkimukseen ja kehitykseen on nyt todella saatavilla.

Meillä on kuitenkin Suomessa suvantokohtia tässä tk-kentässä, esimerkiksi juuri se, minkä pääministerikin mainitsi, eli yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välinen yritysyritystyö. Sitä voisi lisätä, ja tänne myös täytyy saada lisää osaajia, nimenomaan kansainvälisiä huippuosajia, koska ne osaajat ovat niin tutkimuksessa kuin sitten yritysyrityksessä niitä, joiden kautta sitten nämä tuotteet tulevat todeksi. Me ollaan todella hyviä täällä Suomessa tutkimaan ja keksimään, mutta länsinaapureihin verrattuna nimenomaan se skaaus, tuotteistus ja yleensä se markkinoille pääsy ovat Suomessa olleet suurempi ongelma.

Kysynkin pääministeri Orpolta: miten hallitus todella satsaa siihen, että nämä tutkimus- ja kehityspanostukset sitten todella [Puhemies koputtaa] tulevat ratkaisemaan maailman viheliäisimpiä ongelmia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

14.24 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korkeatasoinen osaaminen ja tki-toiminta ovat Suomen kilpailukykyyn, tuottavuuden, kasvun ja hyvinvoinnin pohja. Onkin hienoa nyt, että hallitus panostaa kestäväan talouskasvuun noin miljardin euron lisäinvestoinneilla korkeakoulujen, tutkimusorganisaatioiden sekä yritysten t&k-toimintaan. Kuten täällä jo on tullutkin esille, päästään yhä lähemmäksi sitä neljän prosentin tki-panostusta bruttokansantuotteesta — tärkeä askel siihen.

Suomen tämänhetkinen ehkä tietynlainen haaste on se, miten me saadaan kasvua Suomeen ja yritykset houkutteleviksi yrityksille ja sitä kautta myös työntekijöille, ja siihen nämäkin panostukset ovat tärkeä osa.

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

Kysyisinkin pääministeriltä eilisen Virkkusen komissaariesityksen perusteella, millä tavalla me voitaisiin sitä kautta parantaa myös teknologian osalta niitten innovaatioiden saamista Suomeen, ja myös ministeri Multalalta tohtoripilotin tilanteesta, missä mennään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

14.25 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos tosiaan pääministerille tästä ilmoituksesta. On erittäin hienoa, että hallitus ymmärtää, kuinka kasvu tapahtuu pääasiallisesti yksityisellä sektorilla, jolloin hallituksen tehtävänä on luoda toimintaympäristöstä tällaista kasvua mahdollistavaa, muun muassa näitä lupaprosesseja, luvitusprosesseja, sujuvoittamalla, kuten se nyt tekee. Muutenkin koko tämä hallituksen ohjelma on kasvua, työtä ja yrittämistä edistävä ja mahdollistava.

Tässä maassa ihan liian usein kasvua tarkastellaan ihan liian lyhyellä aikajänteellä. Kun hallitus tavoittelee keskipitkällä aikavälillä sataatuhatta uutta työpaikkaa, niin sitten tässäkin salissa aika usein meitä syytetään siitä, että nyt on 40 000 työtöntä enemmän kuin kauden alussa. Kyse on kuitenkin suhdanneluontoisesta vajauksesta, joka ei välttämättä liity hallituksen toimiin, jonka toki fiksuimmat sitten ymmärtävät. Hallituksen nyt tekemät toimet ovat sellaisia, jotka näkyvät tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka.

14.27 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Kiitos pääministerille tärkeästä tiedonannosta. Oli hyvä kuulla myöskin kiitokset eduskunnalle, jonka työryhmä edustaja Mäkysen johdolla viitoitti sen polun neljän prosentin bkt-osuudesta tutkimukseen ja kehitykseen. Jotta tämä iso summa turvattaisiin, niin sehän lukittiin lakiin. Siksi en toivo, että hallitus esittää nämä panostukset omana saavutuksenaan, koska ei ollut oikeastaan vaihtoehtoa eikä tästä voitu leikata, toisin kuin Yhdysvalloissa valitettavasti kävi. [Sinuhe Wallinheimo: Lakikin voi muuttua!] Tämä panostushan on meidän kaikkien yhteinen ylpeyden aihe.

Pääministeri mainitsi kriittiset teknologiat, tekoälyn, kvantin ja 6G-yhteydet, joissa Suomi on maailman kärjessä. Nämä ovat myös eduskunnan tekemät korostukset Suomen EU-vaikuttamiseen, ja luotamme siihen, että myöskin teknologiakomissiarimme saa vaikutusta aikaan.

Tästä kansainvälisestä huomiosta kertoo, että yhdysvaltalaiset ehdottivat Naton tekoäly- ja kvanttiosaamiskeskusta Suomeen, mikä vahvistaisi entisestään huipputeknologioiden ekosysteemiämme. Vähän hämmästyin, kun puolustusministeri Häkkänen torjui tämän ehdotuksen, joten kysyn pääministeriltä, voisiko tätä asiaa tarkastella vielä uudestaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

14.28 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia, pääministeri ja koko hallitus, tästä todellakin viime vaalikaudella parlamentaarisesti sovitun tki-panostusten kasvattamisohjelman toimeenpanosta. Tällaista ylivaalikautista yhteistä tavoiteasetantaa Suomi tarvitsisi myös esimerkiksi talouden osalta, varsinkin julkisen talouden osalta.

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

No, nyt hallitus on lähtenyt tätä toimeenpanemaan tässä edellä kuvatulla tavalla. Pakko sanoa, että mielestäni tämä tohtoripilotti ja sen toimeenpano ei ollut erityisen onnistunut. Nythän tämä tapa, miten tämä hallituksen hyvä tavoite, tuhat uutta tki-kyvykstä tohtoria Suomeen, toimeenpantiin, oli se, että nämä aloituspaikat jakautuivat eri koulutusalojen välillä hiukan kyseenalaisella tavalla. Itse en pidä mielekkäänä sitä, että esimerkiksi energia-alan tutkimukseen tai cleantechiin ei tullut yhtään tohtorinkoulutuspaikkaa, mutta sen sijaan esimerkiksi syöpätutkimukseen — joka on kyllä hyvin tärkeä ala, niin kuin tiedämme — tuli 150 tohtorinkoulutuspaikkaa. Eli tämä tapa, millä hallitus tämän nyt toimeenpani, ei mielestäni ollut onnistunut. Nyt olisikin tärkeää varmistaa, että sitten ne valmistuvat tohtorit todellakin integroituvat myös suomalaisiin yrityksiin ja tähän varsinaiseen tki-toimintaan myös valmistumisensa jälkeen, eivätkä lähde ulkomaille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Päivärinta.

14.29 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi todellakin tarvitsee kipeästi talouskasvua. Sitä ei ole tässä maassa nähty 16 vuoteen. Me todellakin tarvitsemme uusia innovaatioita ja uutta puhuria Suomen talouden purjeisiin, sillä ilman korkeaa osaamista ja uusia, kestäväää kasvua vauhdittavia vientituotteita ja palveluita eväät meidän hyvinvointimme ja turvallisuutemme rahoittamiseksi on kuulkaa äkkiä syöty. Ei pelkästään sopeuttamalla tätä maata laiteta kuntoon. Siitä olemme varmasti kaikki samaa mieltä.

Tästä on kysymys, kun Orpon hallitus nyt vauhdittaa talouskasvua miljardin — siis miljardin — lisäinvestoinneilla korkeakoulujen, tutkimusorganisaatioiden sekä yritysten tki-toimintaan. Kiitan pääministeriä tästä, ja selonteosta. Tämä on historiallista ja hienoa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

14.30 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tutkimuksella, kehittämisellä ja innovaatioilla tulee olla Suomen kasvua vahvasti edistävä, tehokas ja tuottava vaikutus. Hallitus panostaa monin merkittävin tavoin kasvuun, ja kasvun aikaansaamisessa tki-toimilla on tärkeä rooli. Hallituksen yhden miljardin panostus tki-toimintaan on merkittävä. Oleellista on vahvistaa myös osaajien pysyvyyttä maassamme. Erityisesti rahoitusta tulee kohdentua pienyrityksille. Hallituksen satsaaman rahoituksen vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden tulee olla näkyvää ja tuottavaa. Valtion tki-panostuksia tulee tiivistää ja tarkentaa Suomen kannalta merkittävimpiin yritysinnovaatioihin ja vientisektorin vahvistamiseen, kuten esimerkiksi Suomen kannalta olennaiseen metsäteollisuuteen. Tulen Suomen metsäisimmästä maakunnasta Etelä-Savosta, missä tulee puun jatkojalostamista kehittää ja sitä kautta lisätä vientiä. Suomi elää metsästä, ja uudet innovaatiot ja kehittelyt ovat tällä hetkellä maailmanluokkaa.

Arvoisa puhemies! Eri alueidemme omista vahvuuksista ponnistava osaaminen on huomioitava rahoituksessa. Näin koko Suomi pysyy elinvoimaisena. Lisäksi panostukset huoltovarmuuden turvaamiseen ovat paikallaan. [Puhemies koputtaa] Tässäkin panostusten kuitenkin tulee olla erittäin tarkkarajaisia ja vaikuttavuudeltaan todennettavia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindtman.

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

14.32 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa vallitsee yhteisymmärrys tki-rahojen tarpeesta ja tästä parlamentaarisesta sovusta. Sitten se, mitä korkeakouluilta, elinkeinoelämästä, kuulee, on se, että se, mikä on suurin pullonkaula, on se, riittääkö meillä ihmisiä, tuleeko meillä osaajia ulkomailta ja mikä on Suomen kuva maailmalla.

Arvoisa pääministeri, te käytitte tänään erittäin kovan puheenvuoron tähän liittyen. Te syytitte oppositiota Suomi-kuvan pilaamisesta, mikä on perustunut siihen, kun me olemme tuoneet esiin niitä huolia, joita esimerkiksi korkeakoulukentällä on, Suomen ilmapiiristä tai niistä työperäiseen maahanmuuttoon kohdistuvista kiristyksistä, joita te olette tekemässä, kansalaisuuden saannin vaikeuttamisesta. Me olemme nostaneet niitä huolia esiin, joita tällä kentällä on, ja se tulee elinkeinoelämästä laajasti.

Onko niin, että teille kyllä sopii, että maahanmuuttajia kutsutaan vuohipaimeniksi, mutta jos me otamme esiin niitä huolia, joita elinkeinoelämässä on [Puhemies koputtaa] liittyen näihin teidän maahanmuuttokiristyksiin, niin onko tämä se, joka tätä Suomi-kuvaa pilaava, [Sinuhe Wallinheimo pyytää vastauspuheenvuoroa] eivätkä ne toimet, [Puhemies koputtaa] joita te itse teette, tai ne viestit, [Puhemies: Aika!] joita teidän hallituskumppanit lähettävät muun muassa ihmisten yhdenvertaisuudesta tai siihen liittyvistä asioista? Haluan kysyä vielä kerran, seisotteko tämän takana. [Pia Lohikoski: Vai oliko opposition syytä se Suomi-kuva?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo. [Mikrofoni on kiinni] — Edustaja Wallinheimo, mikrofoni.

14.33 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Katsoin tuosta juuri lukuja siitä, kuinka ulkomailta pääsee Suomeen töihin. Tänä vuonna aika on 27 päivää, ja viime vuonna se taisi olla 46 päivää enemmän, [Oikealta: Oho!] joten en tiedä oikein, mistä tässä nyt sitten edustaja Lindtman rupeaa puhumaan, koska tätä on nimenomaan helpotettu [Juho Eerola: Todelliset osaajat kyllä pääsee!] ja tänne pääsee nimenomaan paremmin töihin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

14.34 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvää keskustelua.

On tärkeintä, kuten edustaja Lindtman sanoi aivan oikein, että olemme kaikki yhtä mieltä tästä, että tk-investointeja tarvitaan. Mutta se, mikä meillä tökkii tässä maassa pahasti, on tämä yhä paisuvan hallinnon pysäyttävä voima, mikä pysäyttää kaikkia hyviä asioita. Yksityiset yrittäjät ovat tuskastuneita siitä. On valtavia, isoja ideoita tulossa, ollaan valmiita investoimaan miljardeja, mutta ei tapahdu mitään, kun lupaa ei saa.

Valitettavasti olen joutunut seuraamaan muutamaa yrittäjää ja heidän tarinaansa, jonka mukaan he ovat yrittäneet parhaansa mukaan saada syntymään Suomeen investoinnin, joka olisi luonut työtä ja toimeentuloa ja ennen kaikkea parantaisi meidän vaihtotasettamme, kauppasettamme. Mutta kun ei tullut mitään, niin yritys myytiin ulkomaille, ja ne rahat ovat siellä ja keksintö meni ja patentit meni ja kaikki meni.

Tämä on se meidän iso ongelmamme, että meidän pitää saada se lupamenettely jouhevaksi niin, että kun yrittäjä yrittää hakea lupaa jollekin hommalle, niin eivät paperit seiso

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

kolmea neljää vuotta jonkun valtionviraston pöydällä. Kyllä sen pitää tulla nopeammin, jos me kerran meinataan joskus näitä velkoja maksaa ja työtä ihmisille järjestää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valkonen.

14.35 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen kaltaisen kehittynyt vientivetoinen talous voi pärjätä ainoastaan, jos meillä on korkean osaamisen ja korkean teknologian tuotantoa täällä. On erittäin hienoa, että meidän koko eduskunta on pystynyt tällaisessa taloudellisessa tilanteessa saavuttamaan yksimielisyyden hyvin merkittävästä rahoitustason nostosta, ja nyt hallitus toimeenpanee tätä eduskunnan yhteistä linjaa.

Tutkimusta ja kehitystä tekevät vain huippuosaajat tässä maailmassa, ja heidän työmarkkinansa on käytännössä kansainvälinen. On ehdottoman tärkeää, että Suomesta kukaan ei anna väärää kuvaa siitä, että jokainen ministeri ja jokainen kansanedustaja ei työskentelisi sen puolesta, että huippuosaajat Suomeen ovat aina tervetulleita. Suomeen pitää olla sujuvaa tulla ja taloudellisesti kannattavaa tulla, ja pyytäisin arvoisaa pääministeriä vielä kerran kertaamaan, miten hallitus edistää kansainvälistä osaajien sijoittumista Suomeen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

14.36 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi todellakin tarvitsee kipeästi talouden kasvua ja työpaikkoja. Näitä saamme vain panostamalla koulutukseen, yrittäjyyteen ja tutkimukseen. Orpon hallitus panostaa erityisesti perusosakemiseen. Kaikki lähtee varhaiskasvatuksesta ja peruskoulusta. Me uudistamme oppimisen tuen, alakoululle lisätään äidinkielen ja matematiikkaan vuosiviikkotunteja, ja myös työrauhaan liittyviä ongelmia pyritään ratkaisemaan. Innovaatioita syntyy vain silloin, mikäli tietojen ja taitojen perusta on kunnossa.

Meille perussuomalaisille on tärkeää, että tki-rahoitus on pitkäjänteistä ja myös yliopistojen perustutkimukseen panostetaan. Me haluamme, että tki-rahoitus on vaikuttavaa eikä rahoitusta valu hankkeille, jotka parhaiten osaavat puhua vihreää. Toivomme, että rahoitusta osoitetaan aidosti työllisyyttä ja kasvua aikaansaaviin hankkeisiin.

Hallitusohjelmaan on kirjattu sitoutuminen Luma-strategian toimeenpanoon, jotta oppilaiden luonnontieteellis-matemaattiset valmiudet vahvistuvat. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri Multala, miten tämän osalta suunnitelmat edistyvät?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tässä vaiheessa vielä edustajat Skinnari, Siponen ja Hopsu, ja sen jälkeen ministerit. Haluaako Multala ensin, ja sen jälkeen pääministeri, oliko näinpäin? — Edustaja Skinnari olkaa hyvä.

14.38 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on innovoinut paljon — tervaa, sellua, kännyköitä, vähän pelejäkin — mutta viimeiset 20 vuotta on ollut aika hiljaista, ja eipä sitä rahaa paljon meidän kansantalouteen ole enää tullut. Joten pääministeri, kysyn teiltä, kun tekin maailmalla matkustatte: Mikä on se teidän wau? Minkä innovaation, kehitystuloksen, te nyt esittelette kollegoillenne? Kysyn tämän siksi, että minunkin on vaikea näistä asioista puhua muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Joten ky-

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

symys kuuluu: vaikka me täällä iloitaan uudesta julkisesta miljardista, niin mitä sitten, joll-ei se kanavoidu tuloksiin ja Suomen kasvuun? Tämä on vakavan pohdinnan paikka, ja kysynkin teiltä, pääministeri, kuinka rohkeasti te uskallatte katsoa tki-kentän tuloksia, vien-nin tuloksia, ja kuinka rohkeasti te uskallatte uudistaa.

Ja vielä lopuksi kysyn teiltä sitä, miksi esimerkiksi ulkomaalaislain muutos on vaikeut-tanut jopa ammattilaisurheilijoiden tuloa Suomeen jääkiekossa, koripallossa. Ettekö te kat-soneet sitä, mitä tämä tarkoittaa Suomen maakuvalle Yhdysvalloissa tai [Puhemies koput-taa] Kanadassa ammattilaisten keskuudessa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

14.39 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan myöskin omalta osaltani kiittää hallitusta sitoutumisesta tähän viime kaudella sovittuun tki-rahoituksen nostamiseen neljään prosenttiin. Nyt kun täällä kovasti kehutaan eduskun-taa eli kehumme itseämme, niin tietysti on hyvä muistuttaa, että yritysten edellytykset ja halu panostaa nimenomaan yrityksissä tähän tuotekehitykseen ovat ratkaisevassa asemas-sa sen kannalta, saavuttaako Suomi tämän tavoitteen.

Arvoisa rouva puhemies! On tietysti tärkeää, että me emme myöskään muilla politiik-katoimilla heikennä edellytyksiä tavoitteen saavuttamiseen. Täällä hyvin nostettiin jo äs-ken koulutuksen merkitys, ja tietenkin yksi riskitekijä ovat nämä hallituksen koulutukseen kohdistamat leikkaukset. Toki tämä ulkomaisen työvoiman saatavuuden mahdollinen heikkeneminen voi myöskin vaikeuttaa tätä tavoitteen saavuttamista. Suhtautumisen työ-peräiseen maahanmuuttoon on oltava positiivista, jotta Suomi on kilpailukykyinen kohde-maa osaajille, myös niille paljon peräänkuulutetuille huippuosaajille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

14.41 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosiaan hienoa, että tämä tki-sopu rahoituksen osalta on pitänyt, toisin kuin esimerkiksi järjestöjen rahoituksen parlamentaarinen sopu. Ilmeisesti tämä laki oli tässä se oleellinen asia.

Me tarvittaisiin todellakin lisää osaamistason nousua tänne Suomeen. Se tarkoittaa sitä, että meidän pitää pystyä pitämään täällä myös tänne tulleet ulkomaalaiset osaajat, ja siihen asenneilmapiiri vaikuttaa aivan merkittävästi. Ulkomaalaisille työntekijöille ympäri maa-ilman tehty tutkimus, jossa olimme sijalla 16 ja tipuimme 53 maasta 51:nneksi tässä koke-muksessa, millaista täällä Suomessa on olla, kertoo kyllä karua kieltä siitä, että me ei olla onnistuttu siinä, että täällä olisi maahanmuuttajien hyvä työskennellä ja täällä olla.

Tärkeätä on myös koko koulutuspolun vahvistaminen, ja ihmettelenkin tätä, että tki-ryh-män loppuraportin linjauksesta huolimatta yliopistojen pysyvän rahoituksen kasvattami-nen ei toteudu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt tulevat ministerien puheenvuorot tähän väliin, ja sen jälkeen jatkamme vielä keskustelua. — Ministeri Multala, olkaa hyvä, kolme mi-nuuttia.

14.42 Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Tuskin eh-din puoliinkaan vastata, mutta yritän parhaani. — Täällä on kiitelty paljon sitä, että tätä

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

parlamentaarista työtä nyt jatketaan tällä kaudella. Todellakin meillä on ollut asiantuntijoista koostuva tutkimus- ja innovaationeuvosto, jossa on edustettuna siis kaikki olennaiset tahot, jotka tutkimus- ja kehitystyötä tekevät tai joiden sitä toivottaisiin tekevän, ja siltä pohjalta on siis syntynyt myös tämä pääministerin tänään ilmoituksena antama pitkän aikavälin rahoitussuunnitelma, joka totta kai sitten konkretisoituu rahoituspäätöksinä, kehys- ja budjettipäätöksinä.

Muutamiin kysymyksiin kommentteja:

Korkeakoulujen perusrahoitus kasvaa merkittävästi muun muassa sen kautta, että meillä indeksit täysimääräisesti ovat voimassa. Lisäksi sinne on kohdennettuna rahoituksena jaettu muun muassa tämä tohtoripilotin rahoitus, joka käytännössä kohdentuu täysimääräisesti yliopistoille, ja nimenomaan yhteen yliopistojen päätehtävään eli tohtorien kouluttamiseen. Täällä on esitetty kritiikkiä sitä vastaan, millä tavalla nämä tohtoripaikat on jaettu. Siinä on nimenomaisesti pyritty vastaamaan siihen yhteen päähuolenaiheeseen, joka täällä on tänään noussut, eli siihen, että me saamme osaamistasoa nostettua ja toisaalta saamme tänne huippuosajia. Se on nimittäin kuulkaa sillä tavalla, että kaikkeen huippuosaamiseen ja kaikkeen huipputekemiseen pätevät samat säännöt: parhaat haluavat tehdä töitä parhaiden kanssa, ja tämä pätee myös tutkijoihin. Sen vuoksi päätettiin kohdentaa tätä rahoitusta kansainvälisen vertaisarvioinnin ja toteuttamiskelpoisuuden perusteella parhaat hakemukset tehneille, yliopistojen koordinoimille hankkeille. Näissä on yhteistyötahoja, useita eri yliopistoja, ja samalla tavalla siellä on mukana tutkimuslaitoksia, yrityksiä ja niin edelleen. Tavoitteena on nimenomaan se, että kun me saamme tänne tutkijakoulutettavia henkilöitä niin Suomesta kuin ulkomailta, heistä valtaosa myös tänne jäisi pysyvästi töihin, mielellään yhä useampi myös sinne yksityiselle sektorille, ja sen vuoksi on tärkeää, että yritykset ovat mukana jo nyt tässä tohtoripilotin aikana. Tästä varsinaista tilannekatsausta — edustaja Laiho tästä kysyi — saamme keväällä. Nyt joissakin tohtoripilotissa rahoitusta saaneissa hankkeissa ollaan hyvinkin pitkällä, ja lähes kaikki paikat on jo täytetty, mutta kokonaiskuva selkiytyy kevääseen mennessä tämän osalta.

Sitten muita panostuksia, mitä olemme tehneet, ja näistä päälinjauksista: Ehkä se suuri asia tässä on se, että pyrimme jatkossa siihen, että kun me parannamme tätä meidän koko tutkimus- ja kehitysverkostoa tai -systeemiä, me pyrimme siihen, että yhteistyötä lisätään eri toimijoiden välillä. Oli se yhteistyö sitten korkeakoulujen, ammattikorkeakoulujen ja yritysten tai ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tai yliopistojen ja yritysten välillä, niin tämä toteutuu näiden rahoitushakujen kautta, ja tätä yhteistyövelvoitetta myös lisätään, ja toisaalta myös sitä, että kun me esimerkiksi rahoitamme jatkossa lisärahoituksella tutkimusinfrastruktuureita, näistä pääsevät hyötymään niin korkeakoulut kuin yrityskenttä. Tätä kautta pyritään yhteen niistä tavoitteista, eli siihen, että pystymme vivuttamaan yksityistä rahoitusta tutkimus- ja kehitystoimintaan, mistä sitten syntyy toivomaamme talouskasvua.

Vielä tästä arvioinnista, kun täällä on myös peräänkuulutettu, että pitää todellakin seurata, onko tämä rahoituksen kohdentaminen vaikuttavaa: Tähän on kiinnitetty erityistä huomiota nyt tässä pitkän aikavälin suunnitelmassa, ja myös meidän kehysriihen päätöksissä todettiin, että tämän rahoituksen vaikuttavuudelle nyt luodaan mittarit ja sitä seurataan, ja sanotaanko, että hallituskauden loppupuolella tehdään sitten kunnon väliarviointi siitä, millä tavalla nämä rahat, joita nyt on päätetty kohdentaa, vaikuttavat. Näistä rahoituksista on kuitenkin sanottava, että aika haastavaa on lyhyellä aikavälillä, sanotaan vuoden tai kahden aikavälillä, vielä sanoa, kuinka vaikuttavaa se on ollut. Ne jotkut menestystarinat, joita meillä tällä hetkellä on, esimerkiksi tekoälytutkimuksessa ja kvanttipuolella,

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

mitä täällä on mainittu, ovat syntyneet jo kymmeniä vuosia sitten alkaneesta tutkimustyöstä, [Puhemies koputtaa] ja nyt on ikään kuin helppo todeta, että niihin kannattaa panostaa lisää, jotta sieltä voi syntyä sitä yhteistä hyvää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri, olkaa hyvä.

14.47 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos aivan loistavasta keskustelusta. Minusta on hienoa, että on asioita, jotka yhdistävät meitä. Tietenkin hallitus pitää huolta siitä, että parlamentaarinen tahto todella toteutuu ihan millilleen niin kuin sovittiin. On vain niin, että tässä ajassa, kun paljon joudutaan säästämään ja sopeuttamaan, miljardin suojaaminen ja löytäminen on iso työ, mutta sovitaan, että tämä on meidän yhteinen hankkeemme. Tässä rakennetaan yhteistä tulevaisuutta yli eduskuntakausien — tuleville vuosikymmenille meidän hyvinvoinnin pohjaa — ja se ei voi perustua mihinkään muuhun kuin tähän huippuosaamiseen.

Itse asiassa edustajat Skinnari ja Harakka olivat nimenomaan tämän huippuosaamisen asialla, ja sehän se juttu on. Meidän pitäisi yhdessä löytää se innostunut puhe siitä, miten me myydään näitä meidän huipputuotteita, ovat ne sitten kvanttiteknologiaan perustuvaa osaamista, digitalisaatioon tai energiamurrokseen, jossa meillä on aivan huikeata osaamista. Vetytaloudessa meidän yritykset ovat pitkällä. Meillä on hienoja yrityksiä ympäri maailmaa, uusia tulee tekoälyssä ja niin edelleen. Meidän täytyy ehkä opetella yhdessä sitä myyntipuhetta vielä, mutta kyllä me myydään ja autetaan Suomea. Sivumennen todettuna: eilen esityksenä kuultu salkku Suomen komissaarille Henna Virkkuselle tukee juuri tätä kehitystä myöskin Euroopan tasolla — aivan keskeisellä paikalla viemässä näitä meidän tässäkin selonteossa nostamiamme asioita esille.

No, sitten miten päästään sieltä osaamisesta innovaatioihin, innovaatioista tuotteiksi, tuotteista tuotannoksi Suomessa ja siitä sitten tavaroiden ja palveluiden vienniksi? Tämä koko ketju pitää saada pelaamaan. Tässä nyt ensin yhdistetään huippuosaaminen, -osaajat ja yritykset: se gäppi ei ole niin, että tutkimusta tehdään jossain ja sitten yritykset ovat muualla, vaan laitetaan nämä yhteen. Seuraavaksi me tarvitaan rahoitusinstrumentteja siihen, että ne innovaatiot lähtevät liikkeelle Suomessa eikä niitä myydä ulkomaille. Siksi me ollaan muun muassa pääomitettu Tesiä. Se ei vielä mitään itse asiassa ratkaise, mutta sen koko mindsetin pitää olla niin, että meidän täytyy löytää yksityistä rahoitusta ja vivuttaa julkista, niin että me saadaan jäämään nämä yritykset Suomeen, tuomaan tänne työtä ja hyvinvointia, ja siten se hyvinvointi on vahvemmalla pohjalla.

Tähän Nato-osaamiskeskukseen: Katsotaan seuraava vaihe. Nyt ensimmäisessä vaiheessa meidän kaikkein tärkeimmät prioriteetit ovat olleet Natossa hieman muualla, mutta minusta nämä ovat ehdottomasti asioita, joita kannattaa katsoa, mutta nyt meidän prioriteetit ovat olleet vielä vahvasti muualla.

Vielä yksittäinen asia liittyen näihin urheilijoihin — en tiedä, liittyykö nyt tähän, varmaan korkeaa osaamista sekin on. [Ville Skinnari: Välillä!] Siihen haemme ratkaisuja.

Sitten koulutuksen rahoitukseen: Vielä kerran totean sen, että OKM:n kehys kasvaa lähes miljardin vuoteen 27 mennessä, ja kun siihen pistetään tk-panokset, 200—300 miljoonaa vuositasolla päälle, niin siinä isossa kuvassa koulutus saa, OKM ja koko sektori, valtavasti lisärahaa myös tutkimukseen. Korkeakoulu- ja yliopistorahoitukseen indeksit ovat voimassa, eli rahoitustaso nousee.

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

Ja sitten vielä viimeisenä edustaja Lindtmanille: Tarkoitin ennen kaikkea sitä, mikä on faktaa. Faktaa on se, että viime vuonna Suomeen tuli enemmän työperäistä maahanmuuttoa kuin koskaan — yli 18 000 työperäistä hakemusta — opiskelijoita opiskeluperusteisesti 14 000. Eli meidän kenenkään ei pidä antaa sellaista kuvaa, että tämä olisi jotenkin nyt loppu. Hallituksen keinoista useammat edistävät nimenomaan työperäistä ja osaamisperusteista maahanmuuttoa. Me tarvitaan heitä. Minä puhuin faktapohjaisesti, ja ehkä kaikki voimme kiinnittää huomiota siihen, että me teemme Suomesta puheillamme houkuttelevan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

14.51 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen talouden kasvun avaimet ovat yrityksissä, osaamisessa ja innovaatioissa. Korkeatasoinen osaaminen ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta ovat kilpailukykyämme ja talouskasvumme perusta. Huolimatta siitä, että Suomi on taloudellisesti haastavassa tilanteessa, hallitus on päättänyt suunnata resursseja juuri tutkimukseen ja kehitykseen. Tämä on erinomainen asia. Tämä on tärkeä valinta, joka rakentaa tulevaisuuden Suomea korkeaan osaamiseen ja kasvuun. Me hallituksessa haluamme, että Suomi on yksi maailman houkuttelevimmista paikoista luoda uutta ja synnyttää innovaatioita, ja näillä toimin vastataan globaaliin markkinakysyntään ja luodaan talouskasvua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

14.52 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syksyn budjettiriihesä hallitus päätti myös yhdeksän miljoonan euron lisäpanostuksesta luovien alojen tutkimus- ja kehitystoimintaan. Se on hyvä, sillä on syytä laajentaa ja monipuolistaa tki-toimintaa harjoittavien yritysten määrää. Parhaillaan lausuntokierroksella oleva luonnos kulttuuripoliittiseksi selonteoksi linjaa, että varmistetaan, että luovien alojen toimijoilla on mahdollisuus hyötyä myös valtion tki-rahoituksesta.

Luovat alat ovat alue, jossa Suomella on suuri mahdollisuus saada taloudellista nostetta. Luovien alojen merkitystä helposti vähätellään. Luovien alojen potentiaalia on runsaasti hyödyntämättä, ja niiden merkitys yhteiskunnalle on suuri paitsi taloudellisesti myös aineettomasti. Kysynkin, pääministeri Orpo ja ministeri Multala: miten näette luovien alojen potentiaalin tulevaisuudessa Suomen menestyksen kannalta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

14.53 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tki:n parlamentaarinen sopu on erinomainen asia ja iso linjapäätös täällä olevilta puolueilta, ja on hyvä, että sen päälinjoista tälläkin hetkellä pidetään kiinni yli hallituskausien. Tki-panostuksen aikaansaaminen vie vuosia, ja senkin takia on hyvä, että rahoitus on pitemmälle aikavälille turvattu.

Mutta, arvoisa pääministeri, mainitsitte, että yksityinen rahoitus on tuplattava ja kaikkien tki-rahoitukseen ei tietenkään valtio ja julkinen valta pysty, eikä sen pidäkään. Kyllä sen yksityisenkin puolen pitää tässä tulla mukana. Isot yritykset ovat tästä oman lupauksensa antaneet. Minua tässä mietityttää se, kuinka tämä tki-toiminta ja -panostukset saa-

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

daan koko yrityskenttään mukaan, koska tämä on se ydinkysymys — me tarvitsemme laajaa sektoria. Miten tämä toiminta varmistetaan? Pelkillä toiveilla tämä ei toteudu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

14.54 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Patenteista valtaosa haetaan pienistä yrityksistä, ja sielläkin tarvitaan osaamista. Yrittäjien kyselyn mukaan kolmanneksella pk-yrittäjistä on ammatillinen tausta. Siksi on tärkeää, että ammatillisesta koulutuksestakaan ei leikattaisi sitä osaamista, mitä nykypäivän yrityksissä tarvitaan. Ei kannata miettiä pelkkää tohtorikoulutusta, vaan kannattaa laajalla repertuaarilla miettiä koko koulutusalaamme.

Erittäin tärkeää on se, minkä nostitte, että kytkyt yrityksiin pitäisi aina löytyä, nimittäin liian usein meille käy niin, että on hienoa tutkimustoimintaa mutta se ei tavoita yrityksiä, edes suuria yrityksiä, joilla olisi potentiaalisesti mahdollisuuksia ottaa sitä käyttöön. Tässä asiassa on parannettava juoksua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

14.55 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa tapahtuu ja täällä tehdään kyllä kertakaikkisen upeita asioita, mistä ei ihan aina välttämättä olla edes tietoisia. Kerron yhden esimerkin kotikaupungistani Kuopiosta.

Kävin yritysvierailulla biotekniikan yrityksessä, joka tekee tämmöisiä bioteknologisia ja biotiedonhallinnan palveluja, hyvin vaativaa tutkimustyötä ruokaturvallisuuteen liittyen. Tällä yrityksellä ei ole kilpailijoita koko maailmassa, ja tällä yrityksellä on asiakkaina koko maailma. Sitten kun minä lähdän heidän luonaan käymään, niin käytännössä kaikki työntekijät, jotka siellä ovat, ovat vähintään tohtorikoulutettuja. Myöskin kansainvälistä osaamista on hyvin paljon.

Minä en tiennyt tämmöisen yrityksen olemassaolosta mitään, vaikka paikallisena edustajana olen. Kun tätä yritystä nyt sitten siinä tutkin, niin tulin siihen tulokseen, että kun juuri tällaisia yrityksiä meillä tässä maassa olisi enemmän, niin meillä ei olisi mitään hätää. Ja olen vahvasti sitä mieltä, että juuri nämä panostukset, mitä tehdään, [Puhemies koputtaa] antavat kyllä tälle kehitykselle väkevän tuen ja olennaisesti vastaavat siihen haasteeseen, mikä meillä on. Tämä historiallinen panostus [Puhemies koputtaa] tki:hin ei ole pelkkä taloudellinen satsaus, vaan se on vahva satsaus meidän tulevaisuuteen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

14.57 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella niin, että hallituksen ohjelmassa näkyy erittäin vahvasti tki-toiminnan painottaminen. Edustaja Lintilä täällä mielestäni totesi erittäin osuvasti, että on kohdentamisesta kysymys. On todella niin, että jos halutaan mahdollisimman suurta vaikuttavuutta myös vastinrahoituksen osalta, niin aivan olennaisia ovat sellaiset yritykset, joilla on kyky hyödyntää tki-toiminnan tuloksia liiketoiminnassaan ja nimenomaan siitä näkökulmasta, että ne luovat sillä kilpailukykyä ja kasvua. Olennaista on myös se, että hallituksen ohjelmassa erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön saralla on myös panostuksia pienten ja keskisuurten yritysten kasvuun. Myös niiden liiketoiminnan uudistaminen on merkityksellistä.

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

Arvoisa puhemies! Edustaja Puisto mainitsi myös strategisen näkökulman. On todella niin, että esimerkiksi teollisuuspoliittinen strategia ja mineraalistrategia sekä datatalouden strateginen kokonaisuus ovat merkityksellisiä. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa pääministeri, kysyn kuitenkin, kun tässä parlamentaarisessa tki-työryhmässä mainittiin [Puhemies koputtaa] tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyö: kuinka tärkeänä te näette tämän ja lisärahoituksen osoittamisen siihen? — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

14.58 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelemme juuri yhdestä merkittävimmästä asiasta tulevaisuuden kasvun mahdollistamiseksi. Suomi tarvitsee kasvua, kasvua saadaan aikaan osaamisella, ja osaaminen mahdollistaa ne uudet innovaatiot. Lisäksi me tarvitaan nimenomaan riittävä tki-rahoitus ja sen kohdentaminen oikeisiin paikkoihin.

Yksi haaste meillä on se, että mikäli me onnistumme luomaan uusia innovaatioita, niin miten me saamme pidettyä ne Suomessa, ettei käy niin, että luomme teknologioita ja isompia pääomia omaavat tahot ostavat ne meidän käsistä. Mikäli saamme luotua uutta osaamista, niin se pitää myös saada myytyä ulos, muuttaa uusiksi vientituotteiksi. Nykyään onneksi vientituotteen ei aina tarvitse liikkua pelkästään laivalla, vaan nykyään se voi liikkua myös bitteinä, ja tämä tarjoaa meille mahdollisuuksia.

Tki-politiikan ohella on syytä nostaa esiin luvituksien sujuvoittaminen. Se on tki-panostuksien rinnalla yksi elementti, jonka pitää olla sujuvaa, jotta me voidaan luoda niitä uusia investointeja ja pelata pitkää peliä — tämä on nimenomaan pitkää peliä, tarvitaan myös malttia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Riipi. [Mikrofoni on kiinni] — Edustaja, mikrofoni.

15.00 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sinällään hyvän paperin ja suunnitelman vaikuttavuutta minäkin peräisin. Kolme lyhyttä huomiota:

Ensimmäinen, t&k&i-painopisteiden valintaprosessi: Nyt tässä suunnitelmassa ei mainita sanallakaan alueellisista olemassa olevista innovaatioekosysteemeistä tai klusteroitumisesta. Älykäs erikoistuminen on mainittu vain yhden kerran, vaikka se on kuitenkin koko Euroopan unionin t&k&i-politiikan ja strategian ydin. Eli alhaalta ylöspäin ajattelu puuttuu.

Toinen näkökulma: Kansallisten t&k&i-panostuksien alueelliset erot ovat jo nykyisin valtavat. 90 prosenttia menee kolmelle suurimmalle kaupunkiseudulle. Koko muu maa on täysin alue- ja rakennepolitiikan, koheesiopolitiikan, varassa. Miten tätä taklataan niin, että alueiden koko innovaatiopotentiaali saataisiin käyttöön?

Ja kolmas: Koheesio- ja aluerakennepolitiikka t&k&i-instrumenttina puuttuu tästä suunnitelmasta tyystin. Siellä on tunnistettu kansallisen vastinrahan merkitys suoriin EU-instrumentteihin, [Puhemies koputtaa] kuten horisonttirahoitukseen, mutta ei koheesiorahoitukseen. Myös tämä olisi syytä ottaa [Puhemies koputtaa] huomioon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

15.01 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Kun puhutaan innovaatioista ja panostuksista siihen, niin on myös edellytys, että meille syntyy yrityksiä, jotka näitä innovaatioita kykenevät sitten innovoimaan ja myöskin viemään niitä eteenpäin markkinoille, jotta näistä hyödytään jotain koko yhteiskuntana.

Business Finlandilta löytyy kalvo, jossa on tällainen kansainvälinen tutkimus ollut taustalla, kyselytutkimus, tässä on tällainen epäonnistumisen pelon mittaristo. 18–64-vuotiaista reilulla 30 prosentilla on ajatus siitä, että olisi joku hyvä idea liiketoiminnalle sun muuta, mutta ei perusta yritystä sen takia, että pelkää sen epäonnistuvan. Tähänkin on syytä kiinnittää huomiota yhteiskunnassa laajemmin, kulttuurillisesti. Esimerkiksi jos yritys menee konkurssiin, ei naureta tälle yrittäjälle, joka on yrittänyt menestyä ja epäonnistunut siinä, vaan sanotaan, että yritä uudestaan ja mahdollistetaan se.

Sitten toisaalta myöskin haluan kiittää hallitusta siitä, että ollaan edistetty yrittäjien näkökulmasta monia tärkeitä asioita, joilla madalletaan sitä yrittämisen aloittamisen kynnystä ja kannustetaan siihen riskinottoon, jotta me saavutetaan niitä tuloksia, joita tämä hyvinvointiyhteiskunta niin kipeästi kaipaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.02 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kolme miljardia on yksi prosentti, jolloin 12 miljardia on se neljän prosentin tavoite. Se on kunnianhimoinen tavoite, ja niin kuin kaikki täällä ovat todenneet, niin ei tietenkään julkisen vallan päätöksin sitä yksin tehdä, vaan siinä on yrityksillä erittäin merkittävä osuus.

Haluan nostaa tässä esille lääketieteen tai laajemmin life science -alan. Voidaan sanoa, että Euroopan tällä hetkellä arvostetuin yhtiö on se, joka vetää koko Tanskan taloutta eteenpäin eli Novo Nordisk. Yleensäkin kaikkein kehittyneimmät alueet eri maissa ovat ne, joissa life science -ala on erittäin merkittävä. Omassa, pääministerin ja minun, kotikaupungissani se on jopa merkittävämpi oikealla tavalla laskettuna kuin meriklusteri. Ja kun täällä mainittiin edustaja Kilven toimesta tuo Kuopio, niin se on hyvä esimerkki myös, esimerkiksi FinVector-niminen yritys siellä. Lääkekehityskeskus on yksi osa tätä kokonaisuutta, ja haluaisinkin tässä korostaa sitä, [Puhemies koputtaa] että se pitää vihdoin saada käyntiin, ja tyytyväisyydellä totean, että VTR-rahoitus eli valtion rahoitus lääketieteelliseen tutkimukseen on kasvamassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

15.04 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pelkkä tki-rahoituksen lisääminen ei riitä, vaikka se onkin tärkeää, mutta yhtä tärkeää on se, mihin rahoitus kohdistetaan. Vaikuttaa siltä, että hallitus on ryhtynyt tähän projektiin yritysten tukeminen päällimmäisenä mielessään. Yritysten tki-toiminnan tukeminen on paikoin varmasti hyödyllistä, mutta ilman vahvaa yliopistoissa tehtyä perustutkimusta yrityksillä ei ole käsillä riittävää tiedon ja osaamisen varantoa, josta ammentaa. Tutkimusten mukaan yrityksille suunnattujen tki-tukien ongelmana on usein se, että ne eivät välttämättä lisää varsinaista tki-toimintaa — tämä on siis tutkimustulos.

Monesti tutkimus- ja kehitystoiminta, jota varten tuki yritykselle myönnettiin, olisi tapahtunut joka tapauksessa. Samaa ei voi sanoa yliopistoissa tehtävästä perustutkimuksesta. Se on välttämätöntä, jos haluamme edistää työn tuottavuutta. Tuottavuuden kasvu ja in-

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

novaatiot vaativat tki-panostuksen lisäksi osaavaa työvoimaa. Suomi ei voi kilpailla palkkoja heikentämällä, ja entä Suomen maahanmuuttopolitiikka: Houkutellaanko kiristyksillä [Puhemies koputtaa] tänne oikeasti ihmisiä opiskelemaan, tutkimaan, työskentelemään — monenlaisia työntekijöitä, [Puhemies koputtaa] ei ainoastaan huippuosaajia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

15.05 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on nyt paljon puhuttu siitä, että Suomi tarvitsee kasvua ja että meidän bruttokansantuote pitää saada nousemaan. On puhuttu siitä, että tarvitaan osaajia, ja meidän oikeastansa tärkein asia olisi huolehtia siitä, että ne osaajat, joita me Suomessa koulutetaan, pysyisivät täällä Suomessa, etteivät he lähde ulkomaille, tai etteivät ne innovaatiot lähde ulkomaille.

Sitten tuosta bruttokansantuotteesta. Siitä ehkä en tiedä, ollaanko me siinä ihan vertailukelpoisia muihin maihin, koska minä uskon, että meidän bruttokansantuote on osittain noussut esimerkiksi maahanmuuttoteollisuuden johdosta ylemmäs muihin maihin verrattuna, ja se on tavallansa veronmaksajien rahaa, millä se bruttokansantuote silloin nousee. Eli vaikka me tarvitaan osaajia, niin me tarvitaan [Puhemies koputtaa] vain niitä osaajia, me ei tarvita niitä edustajan Lindtmanin mainitsemia vuohipaimenia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, olkaa hyvä.

15.06 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muihin Pohjoismaihin verrattuna Suomi on jäänyt jälkeen investoinneissa uusiin teknologioihin ja aineettomaan pääomaan. Yksi tämän kauden isoimmista kysymyksistä onkin varmasti tki-panostusten kohdentaminen oikein ja vaikuttavasti. Tämän hallituskauden merkittävin tulevaisuuden kasvuun tähtäävä kokonaisuushan on meillä tässä käsissämme ja merkittävät panostukset valtion budjetista.

Tki-toiminnan tehostamisen perusta eli koulutustason nosto ja osaajapulaan vastaaminen edellyttävät kuitenkin erillisiä toimia, sillä tki-rahoituksella ei voi suoraan rahoittaa koulutusta pois lukien tohtorikoulutus. Jos koulutustason nostamiseen ei osoiteta riittäviä resursseja, jäävät nämä tki-panostukset tehottomiksi. Panostuksia siis tarvitaan myöskin korkeakoulujen ja muiden julkisten tutkimusorganisaatioiden perusrahoitukseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

15.07 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi tapa saada Suomen tki-rahoitusta vahvistumaan on saada Suomeen lisää eurooppalaista tutkimusrahoitusta. Horisontti-ohjelmaa on EU:ssa jaettu meriittiperustaisesti, ja Suomi on ollut siinä menestyjä. Tässä kohtaa voi onnitella uutta komissaariehdokas Virkkusta vahvasta salkusta.

Oikeastaan haluaisin tiedustella hallitukselta, miten aiotaan toimia ja mitä tehdä, jotta saataisiin tämä eurooppalaisen rahoituksen osuus entisestään kasvamaan ja nimenomaan rahoituksen määrä, sillä jos saadaan Horisontti-rahoituksen osuus kasvamaan Euroopassa, niin sitten todennäköisesti saadaan myös tätä suomalaista sisään saatua rahaa kasvamaan.

Toisena kysymyksenä nostaisin vielä sen, miten palvelualojen vientiä ja luovien alojen vientiä halutaan vahvistaa ja edistää ja miten tähän tki-panostuksilla voidaan vaikuttaa. Täällä Sitra jakoi meille tiedon siitä, että alustavien tietojen mukaan Suomen palveluvien-

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

nin määrä supistui viime vuonna seitsemän ja puoli prosenttia, [Puhemies koputtaa] kun Ruotsin vienti vastaavasti vastaavalla määrällä kasvoi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

15.09 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä nyt on käyty hyvää keskustelua, ja on aivan selvää, että tähän tki-tavoitteeseen pääseminen edellyttää korkeaa tieteellistä ja akateemista osaamista, ja on hyvä, että hallitus on sitä lisäämässä, mutta se edellyttää myös korkeaa osaamista siellä yrityksissä ja myöskin muissa organisaatioissa, jotka sitten sitä koulutusta tuottavat.

Tässä edustaja Kalmari puuttui aivan oikeaan asiaan eli tähän ammatilliseen koulutukseen ja siihen, että hallitus siitä nyt leikkaa, ja ennen kaikkea siihen, että yrittäjistä merkittävällä osalla — lähes kolmasosalla — on toisen asteen ammatillinen koulutus ja innovaatioista, keksinnöistä, uusista tuotteista, palveluista, valtaosa syntyy yrityksissä. Eli se, minkälaisia ammattilaisia me koulutamme kaikilla koulutusasteilla ja minkälaiset resurssit siihen on olemassa, vaikuttaa myös aivan keskeisellä tavalla siihen, pääsemmekö me näihin tki-tavoitteisiin. Tämä on hyvä muistaa, ettei keskitytä pelkästään tähän korkeimpaan koulutukseen ja tieteelliseen tutkimukseen ja osaamiseen, mikä sekin on tietenkin aivan välttämätön.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

15.10 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus laittaa yli miljardin lisärahaa korkeakoulujen, tutkimusorganisaatioiden, yritysten t&k-toimintaan. Tämä on merkittävä satsaus. On myös hyvä, että on linjattu myöskin Business Finlandin osalta siitä, että seurataan vaikuttavuutta, mihin niitä rahoja käytetään, ja luodaan myöskin aikataulu näille hankkeille. Sen pitää olla läpinäkyvää, ja niiden on myös oikeasti kohdennuttava vaikuttaviin asioihin. On tärkeätä myös tehdä priorisointia siinä, mihin sitä laitetaan niin, että me oikeasti saadaan tuotoksia.

Yksi ongelma on ollut se, että meillä tuotetaan hyviä innovaatioita mutta sitten meillä tietyllä tavalla lainsäädäntö ja luvitus ovat jäykkiä ja byrokraattisia. Tähän tarvittaisiin lisää joustavuutta, ja siltä osin normien purkua tietenkin toivotaan myöskin tälle sektorille, [Puhemies koputtaa] jotta esimerkiksi palveluissa voidaan paremmin hyödyntää teknologian suomia mahdollisuuksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

15.11 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Vaikuttavuus on nousut monissa puheenvuoroissa esille, ja se on minusta täysin tarpeen. Varsinkin kun tki-määrärahoja lisätään paljon useiden vuosien kuluessa aina sinne neljään prosenttiin bkt:sta, sitä paremmalla syyllä täytyy mitata nimenomaan vaikuttavuutta. Kun mennään, voi sanoa, maailman kärkeen, niin ei ole mitenkään itsestäänselvää, että se vaikuttavuus pysyy silloin korkeana. Minun mielestäni hallitus on tehnyt varsin hyvää työtä tässä ja myös parlamentti, että lisätään pitkäjänteisesti ja katsotaan pitkäjänteisesti asioita, mutta samalla sitten tartutaan näihin tiettyihin asioihin, esimerkiksi laskentapuoleen tai mikroelektroniikkaan, kvanttiin, myös tähän sirusäädökseen, missä Suomella on paljon pohjaa ja paljon an-

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

nettavaa mutta missä on just nyt se momentti, että pitää tarttua. Tämä on ihan oikea ratkaisu.

Mielestäni myös nämä havainnot koulutuksesta ja perus- ja soveltavasta tutkimuksesta ovat oikean suuntaisia, mutta tätä keskustelua dramatisoidaan ihan liikaa. Onhan se nyt niin, että voidaan vetää keinotekoinen viiva soveltavan tieteen ja perustieteen välillä, mutta kyllä ne kuitenkin loppujen lopuksi pelaavat, ja niiden pitääkin pelata, aika hyvin yhteen. Mitä kovempaa perustutkimus on, kyllä se näkyy siellä innovaatiopuolella, ja sitten kun me tehdään huippuinnovaatioita, niin sehän jo sinänsä luo osaamista [Puhemies koputtaa] ja opetuksen laatua ja niin edespäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

15.13 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri hyvin kuvasi omassa puheenvuorossaan sen koko kehitysketjun osajista innovaatioihin, tuotteiksi ja tuotantoon asti. Jokainen näistä vaiheistahan vaatii monin verroin enemmän pääomaa, ja surullinen tosiasia on se, että koko Euroopassa ongelmana on se, että meidän pääomamarkkinamme ovat Yhdysvaltoihin ja Kiinaan verrattuna erittäin alikehittyneet, ja erityisesti Suomessa, joka on pieni reunamarkkina, tämä ongelma korostuu. Täällä lupaavakin tuotekehitys, startup joutuu kamppailemaan rahoituksen osalta aivan eri tavalla kuin vaikka Yhdysvalloissa.

Rahoitusmarkkinoiden kehittäminen on varmaan kaikkein vaikuttavimpien tki-politiikan muotojen joukossa. Hallitusohjelmassa onneksi on linjattu finanssialan kehittämisstrategian laatimisesta. Se työ on käynnissä, ja on ehdottoman tärkeätä, että vastuuministeri ja koko hallitus suhtautuvat tähän työhön kunnianhimoilla ja luovuudella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

15.14 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri! Hetki sitten kävimme keskustelua, missä oli mukana myöskin konsulipäällikkö Jussi Tanner, ja kun nyt kovasti hallitusta vähän moititaan siitä, että työperäinen maahanmuutto on tänne niin kovasti vaikeata, niin tämän vuoden kuluessa hakemuksia Suomen edustustoihin ympäri maailmaa, noin 40 edustustoon, on tullut noin 27 000 kappaletta. Niistä noin 90 prosenttia on käsitelty myönteisesti, ja nopeutus Migrillä ja UM:llä on tapahtunut 102 päivästä 27 päivään. Onko tämä nyt niin kovin huono tulos? Ei minun mielestäni. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Multala, kolme minuuttia, olkaa hyvä. [Mikrofoni on kiinni] — Mikrofoni, ministeri. — Nyt se on päällä. [Sari Multala: Kiitoksia!]

15.15 Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Hyvät edustajat, kiitos hyvästä keskustelusta.

Täällä on kysytty muun muassa TINin tulevaisuudesta. Siellä tullaan syventämään jatkossa edelleen tätä toimintaympäristön analyysiä, käymään keskustelua myös tästä vaikuttavuudesta, mittareista ja toisaalta myös näiden strategisten valintojen tekemisestä. Kiitän edustaja Puistoa tästä kuvauksesta. On todellakin näin, että me tarvitsemme kaikenlaista tutkimusta. Tarvitsemme sitä ikään kuin perusrahoituksella tehtävää perustutkimusta, tar-

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

vitsemme soveltavaa tutkimusta, mutta myös tällä kilpaillulla tutkimusrahoituksella tehtävä tutkimus on perustutkimusta. Sehän on vain jaettu eri tavalla kuin yliopistoille tuleva perusrahoitus. Se on jaettu kilpailun kautta sen vuoksi, että pystytään varmistamaan siitä, että rahoitus menee parhaille tutkijaryhmille, parhaisiin hankkeisiin. Esimerkiksi Ruotsissa tästä puhutaan täysin perustutkimuksen rahoituksena, kaikesta siitä rahoituksesta, jota on kilpailurahoituksen kautta. Eli mielestäni olisi hyvä meilläkin vähän muuttaa tätä terminologiaa.

Meillä on myös muita keinoja, millä me pyrimme nyt vahvistamaan tätä osaajien houkuttelua Suomeen. Esimerkiksi tekoälyssä olen päättänyt rahoituksesta Aalto-yliopistolle: ensin tämän vuoden aikana kuusi miljoonaa siihen, että vahvistamme tekoälytutkimuksen edellytyksiä, ja sitten 10 miljoonaa tuleville vuosille siihen, että varaudumme siihen, että saisimme tänne ELLIS-instituutin eli käytännössä keskittymän, jossa maailman parhaat tekoälytutkijat voivat tehdä työtä yhdessä tekoälyn kehittämiseksi.

Sitten luovista aloista muutama sana. Erittäin hyvä, että täällä on kiinnitetty siihen huomiota ja kysytään mielipidettä. Pidän itse myös luovia aloja erittäin potentiaalisena kasvualana, ja sen vuoksi on hieno asia, että saimme nyt luoville aloille päätöksenä kohdennettua yhdeksän miljoonaa euroa pysyvää rahoitusta t&k-toimintaan, ja se tullaan jakamaan Business Finlandin kautta. Fakta on kuitenkin se, että totta kai siellä on paljon yrityksiä, mutta ehkä vielä sitä potentiaalia ja kyvykkyyttä siinä, että osataan hyödyntää nämä kasvavan t&k-rahoituksen mahdollisuudet, pitää vielä kehittää.

Sitten vielä siellä on erilaisia mahdollisuuksia pienille ja keskisuurille yrityksille, joista täällä on myöskin kysytty, ja toisaalta tästä alueellisesta näkökulmasta. Tärkeänä toimijana tässä toimivat ammattikorkeakoulut. Erityisesti sellaisilla paikkakunnilla, joilla ei ole välttämättä sitä yliopistoa, ammattikorkeakouluilla on erittäin merkittävä rooli tehdä yhteistyössä pienten ja keskisuurten ja miksei suurempienkin yritysten kanssa sitä t&k-toimintaa, ja myös niin, että ne tutkimusinfrastruktuurit ovat avoimesti käytettävissä niin yritysten tarpeisiin kuin ammattikorkeakoulun omassa tutkimus- ja kehitystoiminnassa. Tähän tutkimusinfrastruktuurin rakentamiseen on nyt tulossa myös lisärahoitusta, ja tämä palvelee myös esimerkiksi sitä, mistä täällä puhuttiin, eli lääketiedettä. Eli sinne tulee kohdennettua rahoitusta lisää kliniseen tutkimukseen.

Sen lisäksi hyvinvointialueiden t&k-toimintaan tulee nyt lisärahoitusta, mikä on tarpeen siinä, että pystymme sitten paitsi parantamaan mahdollisesti sitä tuottavuutta mutta myös saamaan sinne näitä kasvuyrityksiä mukaan parantamaan palveluita ja hoidon vaikeuttavuutta.

Myös tohtoripilotissa on rahoitusta muun muassa syöpätutkijoiden kouluttamiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten ministeri Ikonen. — Ministeri Ikonen ei ollutkaan pyytänyt vastauspuheenvuoroa tähän aiheeseen. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä, noin kolme minuuttia. [Aki Lindén: Hän johdattelee meidät seuraavaan asiakokhtaan!]

15.19 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kiitos puheenvuorosta. Ilmeisesti keskustelu kohta päättyy, ja haluan vieläkin kiittää eduskuntaa siitä hyvästä hengestä, mikä tämän ympärillä on. Totta kai meillä on kaikilla yhteinen tavoite siihen, että kun näin suuria rahoja investoidaan velkaisessa maassa, niin silloin meidän täytyy yhdessä huolehtia siitä, että ne käytetään kaikkein tehokkaimmalla tavalla, jotta saavutetaan niitä tuloksia,

Punkt i protokollet PR 87/2024 rd

mitä me täällä kaikki peräänkuulutetaan, uusia työpaikkoja, tulevaisuuden työpaikkoja, kasvua, hyvinvointia suomalaisille. On meidän kaikkien tehtävä pitää siitä huolta.

Sitten kun tässä edustaja kysyi näistä pienemmistä yrityksistä ja muutenkin tästä, miten täällä keskusteltiin, miten tämä kokonaisuus toimii, niin otan yhden esimerkin.

Veturihankkeet on yksi keskeinen tapa, eli kootaan jonkun aihealueen ympärille veturihanke, johon tulee julkista rahoitusta ja yksityiset mukaan. Otetaan ruokaketjun kehittäminen ja innovaatioiden kehittäminen. Tällä puolella pohjalla on ollut sekä tk-rahapanokset että Business Finlandin yhteensä 30 miljoonan julkinen raha. Siihen on lähtenyt tähän mennessä — hieman vanhaa tietoa — noin 60 yritystä mukaan ruoka-alalta, ihan siis pienistä yrityksistä isoihin, Suomen mittakaavassa jo jättiyrityksiin. He ovat lähteneet yhdessä innovoimaan, kehittämään suomalaista ruokaa ja ruokavientiä, uusia tuotteita, ja nimenomaan tämä yhteishanke tällaisen klusterin sisällä on parhaimmillaan se, mitä tapahtuu. Siinä ovat mukana tutkijat, yliopistot, tiedeyhteisö ja yritykset omalla tuotekehityksellään. Minun mielestä tämä on erinomainen esimerkki. Tätä esiteltiin minulle joku aika sitten, ja olin hyvin vaikuttunut siitä. Tiedetään, että me tehdään samaa vaikkapa digitalisatioalalla, vaikkapa Nokian ympärillä tapahtuu paljon tuotekehitystä, ne käyttävät valtavia summia itse, mutta sitten kun me pystytään yhdistämään siihen kylkeen joku uusi kehityshanke, mihin muut yritykset lähtevät mukaan, niin silloin saavutetaan hienoja tuloksia. Mutta huolehditään siitä, että tämä kone toimii, ja siitä, että on tarjolla muutakin rahoitusta kuin valtion tk-rahoitusta. Me tarvitaan niitä investoreita Suomeen, ja siksi meidän täytyy samaan aikaan pitää huolta, että Suomi on houkutteleva investointiympäristö.

Kaiken kaikkiaan, arvoisa herra puhemies, hyvä keskustelu tänään hyvässä hengessä. Kiitos kaikille.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet slutbehandlat.